SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 102. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 2, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 2-го ЧЕРВНЯ 1989 Ч. 102. РІК XCVI

УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИКИ ПЕРЕВЕЛИ ГОЛОДІВКУ У МОСКВІ

Москва. — У четвер, 25-го травня, поряд з готелем „Москва", де живуть депутати, які беруть участь у З'їзді, віруючі Української Католицької Церкви, що приїхали до Москви з різних областей України, перевели голодівку і демонстрацію за леґалізацію УК-Церкви.

Службу Божу, в якій прий мали участь близько 200 осіб, відправляв священик УКЦ Петро Зеленюх. Молебень тривав одну годину.

Коли депутати зі Львова Ростислав Братунь і Роман Федорів вирушали з готелю до Палацу З'їздів, до них звернувся голова Комітету захисту УКЦ Іван Гель і передав їм звернення в імени 4-ох мільйонів віруючих УКЦ з вимогою леґалізації їхньої Церкви.

Р. Братунь і Ф. Федорів пообіцяли порушити на з'їзді цю справу.

Вранці 26-го травня знову відбувся Молебень за леґалізацію УКЦ біля готелю „Москва". Міліціонери намагалися перешкодити, затримавши кілька осіб. Однак через півтори години їх було звільнено. Ще один Молебень було проведено на Арбаті о 4-ій годині того дня.

У Львові регабілітовано А. Рудницького й інших музик

Кренфорд, Н.Дж. (Р.С.). — Вслід за повною регабілітацією визначного поета, Мистця і мистецтвознавця Святослава Гординського, з достовірних джерел довідуємось про таку ж регабілітацію низки львівських музик, імена яких досі промовчувано із відомих причин. Свого часу „Свобода" повідомляла, що київське радіо заговорило про композитора, диригента, піяніста й критика Антона Рудницького, який довший час працював був у Харкові, Києві й Львові. Тепер дійшла сюди вістка що у Львові намічується на осінь ц.р. вже виконання деяких творів А. Рудницького.

Ще давніше регабілітовано композитора, піяніста й критика Нестора Нижанківського, про якого появилась була навіть в 1973 році монографія пера Юрія Булки. Тепер в процесі регабілітації є композитори-музикознавці Борис Кудрик, Зіновій Лисько та Василь Витвицький. Повідомляють що один із хорових творів Б. Кудрика нещодавно дочекався виконання у Львівському Оперному Театрі.

Ще осінню 1988 року про піяніста, педагога й критика Романа Савицького відбулась лекція на форумі Львівської консерваторії (у якій він свого часу був доцентом і деканом фортепіянового факультету). На цій лекції-доповіді про творчий шлях Р. Савицького правдиву сенсацію викликали звукозаписи його фортепіянової гри, якої львів'яни не чули вже 46 років.

М. Волянська і О. Харук виступили з успіхом в Ірвінґтоні

Ірвінгтон, Н.Дж. (Н.Н.). — Заходами Українського Музичного Інституту, Відділ в Ірвінгтоні-Нюарку, та 28-го Відділу Союзу Українок Америки, тут, у вівторок, 22-го травня, відбувся концерт двох молодих співачок — Марії Мирослави Волянської і Оксани Харук, під акомпаньямент піяніста Івана Колодія. Хоч погода була дощова та й день був будній, то все ж до залі УНДому прийшло надсподівано багато гостей, щоб з насолодою послухати двох надійних солісток, що не завели найбільших сподівань слухачів-глядачів, серед яких не бракувало дійсних знавців музичного і вокального мистецтва. Вечір співу був наскрізь вдалим, що захоплені присутні висловлювали подив і ентузіязм обом виконавчиням і не з одних уст чулося, що ці дві молоді вокальні сили мають перед собою світле майбутнє.

Цього вечора, що складався з двох частин, — у першому — твори західньоевропейських композиторів, в другому — твори українських композиторів, — кожна співачка проспівала п'ять пісень-сольо і разом — п'ять дуетів, включаючи і нову композицію молодого композитора Лева Волянського на слова зворушливого віршу „Каже Ангел дитині" поета Олекси Стефановича, та як наддаток — ще один дует.

Тут були твори Лисенка, Стеценка, Кос-Анатольського, Нижанківського, Січинського, Задори, Лариси Дичко і теж Пурселла, Ріхарда Штравса, Вольфа, Вінклера і Леґара. Акомпаньямент досвідченого музики І. Колодія сприяв успіхові концерту, бо було вид-

(Закінчення на стор. 3)

ЇДЕ АВТОБУС НА УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

Ню Йорк. — Товариство Українських Сеньйорів ОУА „Самопоміч" в Ню Йорку організує автобус на Український Фестиваль в Ню Джерзі, що відбудеться 17-го червня 1989 року.

Охочих поїхати просять зголошуватися у вівторок і п'ятницю наступного тижня від год. 10:30 ранку до 1:30 полудня до „Самопомочі". Кошти подорожі враз із квитком на вечірній концерт — 17 дол. Автобус виїде в суботу, 17-го червня ц.р. з Ню Йорку о год. 10-ій ранку з Другої авеню, ріг 10-ої вулиці.

Появилося нове число журналу „Рідна Школа"

Ню Йорк. — Травневе число журналу „Рідна Школа", що його видає Шкільна Рада при УККА і Централя опікунів тричі на рік під редакцією д-ра Євгена Федоренка, появилося як і кожного року з дуже цікавим матеріялом, зокрема коли йдеться про матеріяли для відзначення Року Української Мови.

У зміст журналу входять звернення Президії Секретаріяту СКВУ і Шкільної Ради про важливість української мови. Дальше надруковано матеріяли таких авторів: Миколи Семчишина — „Націотворча роля Т. Шевченка", Олеся Гончара — „Саморозквіт", Михайла Гориня — „Ми не заснули назавжди", проф. Івана Головінського — „Українська мова — центральна проблема", Дмитра Павличка — „Ти зрікся мови рідної", Станіслава Тельнюка — „Забувайте українську мову", Ірени Олексюк — „Виховання — мова, гідність, самовпевненість, ризикування", Володимира Біляїва — „Заповіт Шевченка" та словник-порадник Анатоля Вовка.

В журналі, ще багато й іншого цікавого матеріялу, і можна його набути в Шкільній Раді. Річна передплата 8 ам. дол., одне число 3.50 дол. включно з пересилкою. Адреса: — Educational Council UCCA, P.O.Box 391, Copper Station, New York, N.Y. 10276-0391.

Чикаґо святкує ювілей Митрополита В. Липківського

Чикаґо. — З нагоди 125-річчя з дня народження мученика Української Автокефальної Православної Церкви, Владики Митрополита Василя Липківського, чикаґський деканат, разом з УАПЦ-Соборноправною в Чикаґо готуються урочисто відзначити цю дату в суботу 10-го червня ц.р. в Культурному Осередку парафії св. Андрія Первозванного в Блумінґдейлі, Інд.

Ювілейні відзначення розпічнуться академічним панелем, в якому візьме участь головний доповідач святкувань, мґр Олександер Воронин з Вашінґтону, православне духовенство, Галина Грушецька і д-р Василь Трухлий. Панель розпічнеться о годині 2-ій по полудні.

Опісля, в годині 5:30 по полудні, в церкві св. Андрія буде відправлена Панахида за Владику Липківського та інших страдників УАПЦ, яку очолить Архиєпископ Константин.

В год. 7-ій вечора, в авдиторії імени проф. Івана Трухлого, розпічнеться святкова Академія. Головну доповідь виголосить автор „Мартирології УАПЦ" мґр О. Воронин. Академія буде завершена виступом хору парафії св. Андрія під дириґентурою д-ра В. Трухлого.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ УАПЦ В КИЄВІ, ЩО НЕ ВІДБУЛОСЯ

9-го травня ц.р. у селищі, недалеко Києва зібралося біля 20 православних віруючих на Богослуження, яке мав відправити отець Богдан Михайлечко, голова Комітету Відновлення Української Автокефальної Православної Церкви.

Віруючі ждали даремно, бо священик не прибув на умовлене Богослуження. Вони припускають, що його органи безпеки, як вже давніше, стягнули по дорозі з поїзду і депортували назад в Прибалтику, де він стало проживає.

Заснували Товариство Української Мови в Торонто

Торонто. — У вівторок, 9-го травня ц.р. постала тут ініціятивна група творення осередку Товариства Української Мови. Ініціятивна група має намір заохотити українські середовища в Торонто і в цілій Канаді творити осередки товариства різних середовищ, щоб підтримати благородну справу привернення українській мові належного їй статусу, за що бореться Товариство Української Мови ім. Тараса Шевченка в Україні.

На поселеннях осередок товариства створено вже у Ню Йорку, на чолі якого є проф. Тарас Гунчак. Осередки Товариства Української Мови можуть мати свій статут і розвивати самостійно свою діяльність спрямовану на збереження і розвиток української мови. Можна розвивати діяльність групово або індивідуально. Інформації про свою діяльність слід надсилати на адресу товариства в Києві: 252024 м. Київ — 24, вул. Орджонікідзе, 2, Товариство Української Мови, відповідальному секретареві Юрієві Огульчанському.

Ініціятивна група має надію, що середовища на поселеннях підтримають боротьбу українського народу за свою рідну мову на батьківщині. Зацікавлених проситься писати на адресу: Ukrainian Language Society, 3253 Lakeshore Blvd. West, Toronto, Ont., Canada M8V 1M3.

ВИСТАВКА Ф. ГУМЕНЮКА

Ню Йорк. — Український Музей влаштовує відкриття виставки картин Феодосія Гуменюка в суботу, 3-го червня ц.р., о год. 6-ій вечора. Робиться старання, щоби спровадити на виставку мистця. Виставка триватиме від 3-го до 25-го червня ц.р. за виїмком двох днів, 4-го і 24-го червня. Виставка проходитиме у приміщеннях Українського Музею, 203 Друга авеню, тел.: (212) 228-0110.

Наладнується бібліографічна співпраця

Блумінгтон, Інд. (М. Бойко). — Разом із перебудовою на рідних землях починають свою працю і наукові установи. В грудні 1988 року Археографічна комісія Академії Наук УССР відбула республіканські наради, на яких були виголошені доповіді і видані тиражем 300 примірників (252 стор.). На стор. 204 поміщена доповідь С.І.Білоконя п.з. „До перебудови науково-інформаційної роботи АН УРСР". У вступі автор наголошує бібліографічні покажчики гуманітарних і суспільних наук. Довідкова література, що дотепер видана, вже не задовольняє інформаційних потреб. Прелеґент робить перелік, що саме дотепер видано і називає авторів: І. Левицький, О. Андрієвський, Ю. Меженко, Я. Стешенко, Ф. Максименко, М. Мороз та інші. З молодших Запаско, Ісаєвич. Згадує також складені, але дотепер не видані покажчики.

На першому місці автор ставить бібліографію і подає: „Мусимо констатувати й справжній вибух бібліографічних праць нового покоління української еміґрації в Північній Америці: наприкінці 70-их — на початку 80-их рр. Е. Касинець, П. Магочі та інші фахівці випустили цілу бібліотеку довідкової літератури". Доповідач робить перелік важливіших серійних видань, до яких ще не складено покажчиків і, між іншим, називає: „Основу", „Записки Одесского общества истории и древностей", „Записсок Наукового Товариства ім. Шевченка" та подає в дужках "(фрагментарний покажчик за роки 1892-1982 видав у Блумінгтоні М. Бойко)" (ст. 205). Цей же доповідач прислав листа, щоб згаданого покажчика йому вислати, мовляв, „тепер ніби можна посилати".

На еміґрації окремі особи зробили певний поступ в ділянці української бібліографії, але продуманої організованої праці жодна з наших наукових установ не провела. Дещо зробив УВАН, видаючи бібліографічний річник. Свої покажчики мають „Листи до приятелів", „Український історик" „Українське Православне Слово", „Український Квартальник" (англійською мовою), можливо ще якісь назви.

С. І. Білокінь згадує у доповіді, що також немає покажчика до „Літературно-Наукового Вісника". Відомо, що минулого року такий покажчик був нагороджений фундацією д-ра М. Ценка, але по ньому „слід загинув".

ЧІЛЬНІ КОМЕРСАНТИ і провідники великих підприємств ЗСА затурбовані тим, що в майбутньому вони можуть поносити кошти оплат медичного забезпечення тих, що його зовсім не мають. Вони почали посилено пропаґувати більш активну участь Федерального уряду в цій справі. Їхня ціль — зацікавити Уряд у поширенні медичного забезпечення для тих 37 міл. осіб, які під сучасну пору такого забезпечення не мають.

У ЛЬВОВІ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР НАБИРАЄ ПРАВНОГО СТАТУСУ

Львів (УЦІС). — Тут міліція вже не відбирає на мітингах національних прапорів та не застосовує такої грубости, як це було під час першотравневих мітинґів.

Крім того, як уже інформовано, український синьожовтий прапор встановлено у центрі міста на тому місці, де має бути поставлений пам'ятник Тарасові Шевченкові. Коло цього прапора кожного дня сходяться люди і співають пісні на слова Шевченка та читають його вірші.

Слід відмітити, що національний прапор вже має свій рідний статус, але це покищо тільки у Львові. Кажуть, що в наслідок того львівський обком партії і облвиконком звернулися до Президії Верховної Ради УССР, щоб вирішила це питання на державному рівні і щоб Український Національний прапор всюди був на почесному місці поруч совєтського прапору.

Також інформують, що Львівська Філія УГС, крім Інформатора щотижневої хроніки, який видає Інформаційний Центр УГС, тепер видає ще у формі бюлетеня „Львівські Новини", в яких подають інформації про події з минулого місяця.

У ЛИТВІ ПЕРЕВІРЯТЬ ПРОЦЕСИ

Вільнюс. — У п'ятницю, 19-го травня ц.р., в Литві створено урядову комісію для розгляду вимог Пятраса Цідзікаса, який голодує від 5-го травня біля катедрального собору у Вільнюсі. П. Цідзікас вимагає звільнення політичного в'язня Болєслава Лізунаса, перегляду справ та регабілітації колишніх литовських політв'язнів, публічного признання статті 68 КК Литовської ССР (аналогічна ст. 70 КК РСФСР) „незаконною і злочинною" та оприлюднення списку імен, що організовували процеси за цією статтею.

До складу комісії увійшли: міністер юстиції Литовської ССР П. Куріс, депутат З.Вайшвіла, голова Комітету народної контролі Й. Лукаукас, депутат К. Мотека, член „Саюдіса" депутат Р. Озоляс, заступник завідуючого відділом економіки і соціяльних питань при ЦК КП Литви Н. Раґотіс і член Ради міністрів Литовської ССР Л. Шепетіс.

Члени комісії 22-го і 23-го травня, відвідавши П. Ціздікаса, заявили, що його вимоги, які стосуються регабілітації політв'язнів і перегляду справи Б. Лізунаса, мають підстави".

У СВІТІ

НЕВЕЛИКА ЯПОНСЬКА ПРОМИСЛОВА фірма протягом багатьох років незаконно продавала Східній Німеччині матеріял, який може бути використаний в нуклеарних реакторах, що їх встановлюють на військових кораблях, в тому числі і підводних. Як повідомила японська поліція, фірма Прометрон текнікс десять років тому підписала контракт зі східньонімецьким державним експортно-імпортним об'єднанням Електротехнік і згідно з тим контрактом експортувала у Східню Німеччину „невстановлену кількість" гафнію — металу, який використовується для виготовлення сповільнених стержнів для нуклеарних реакторів. Японська поліція встановила, що одночасно з гафнієм Прометрон вивозив у Східню Німеччину сучасні металообробні варстати, експорт яких також заборонений.

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ інформаційного агентства Ассошієйтед Пресс міністер закордонних справ уряду Ірану у вигнанні Гусейн Меґдаві сказав, що іранська повстанська армія, яка базується в Ірані, перебуває в стані підвищеної бойової активности у зв'язку з погіршенням здоров'я духовного лідера Ірану аятолли Хомейні. Керівництво повстанської Національної визвольної армії і уряд у вигнанні аналізують кожну новину про здоров'я Хомейні. Минулого тижня 89-річний аятолла Хомейні переніс серйозну операцію шлунка. Стало відомо, що цими днями з нього стався серцевий удар. Згідно з офіційними повідомленнями з Теграну, стан здоров'я аятолли з кожним днем погіршується. Аґентство АП нагадує, що Хомейні вже переніс два серцеві удари — у 1980 і 1986 році.

ПОЛІЦІЯ КИПРУ ЗААРЕШТУВАЛА шістьох арабів, яких підозрівають у тому, що вони мали намір вбити лідера християнської громади Ливану генерала Мішеля Авна. Троє із затриманих призналися, що плянували замах на генерала, який кілька днів тому повинен був прибути на гелікоптері з Бейруту на Кипр по дорозі в Марокко, де відбулася нарада голів держав, що входять в Ліґу арабських країн. В останню хвилину виянилося, що генерал Авн в зустрічі на вершинах не буде брати участи. Заарештовані призналися, що вони плянували збити гелікоптер ракетами в момент приземлення „з метою вбивства одного арабського державного діяча". Ім'я цього діяча не називалося, однак під час пресової конференції один з заарештованих, повернувшись до журналістів, тихо сказав: „Авн!"

НАЙБЛИЖЧИМ ЧАСОМ шведський суд почне розглядати справу про вбивство прем'єр-міністра Швеції Ольофа Пальме. У понеділок, 29-го травня, 42-річному Карлові Ґуставу Петерсонові, який перебуває в попередньому ув'язненні від грудня минулого року, було пред'явлено офіційне обвинувачення в убивстві О.Пальме. Згідно з даними, викладеними в обвинувачувальному акті, переданому в суд, Петерсон, який уже був засуджений за вбивство (свій термін відсидів не у в'язниці, а в психіятричному шпиталі), вбив прем'єр-міністра не в результаті якоїсь змови, а просто із-за своєї психічної неврівноважености. Судовий процес у справі Петерсона, який постійно заявляє про свою невинність, почнеться 5-го червня і триватиме кілька тижнів.

У ВІВТОРОК, 30-ГО ТРАВНЯ, у кількох арґентинських містах поліція охороняла крамниці і громадські будинки. Такі заходи були прийняті у зв'язку з грабунками і заворушеннями, що почалися у п'ятницю і тривали до понеділка. Спалах злочинности змусив президента Арґентини Рауля Альфонсіна оголосити у понеділок надзвичайний стан терміном на 30 днів. На чолі багатьох груп грабівників були жінки і діти. Деякі приходили в крамниці, брали з полиць продукти і тут же їли, а потім, набравши продуктів, йшли не заплативши. Уряд Р. Альфонсіна прийшов до влади в жовтні 1983 року, замінивши військову хунту, що правила країною. Однак у виборах, що відбулися 14-го травня, Альфонсін зазнав поразки, що пояснюється також катастрофічним економічним становищем країни. Президентом вибраний Карльос Менем. Він приступить до своїх обов'язків 10-го грудня.

ДЖ. РАЙТ, СПІКЕР КОНҐРЕСУ, ЗРЕЗИҐНУВАВ

Дж. Райт

Вашінгтон. — В середу, 31-го травня ц.р., у одногодинній промові, яку слухачі оцінили більше, як проповідь і сповідь, а не слово політика, що займає третє в черзі місце в політичній ієрархії ЗСА, спікер Конґресу Джім Райт подав до відома, що уступає зі свого посту з хвилиною як цей пост перебере його наступник. Сподіються що наступником виберуть Томаса Фолій з Вашінгтону, який є провідником більшости в демократичній партії.

У промові Дж. Райт з великим зворушенням і піднесеним голосом закликав до того, щоб закінчити міжусобиці, які панують поміж поодинокими членами Конґресу, але в першу чергу поміж обидвома панівними політичними партіями, недвозначно закидаючи членам Республіканської партії, що вони спричинили ціле прослідковування його етичних промахів.

Коли Дж. Райт закликав до закінчення мстивої „партизанської війни", його товариші з Демократичної партії привітали ці слова гучними оплесками та повстанням з місць.

Дж. Райт, уступаючи із свого посту, закінчує також свою 43-літню політичну кар'єру, як завзятий демократ.

У своїй промові Дж. Райт сильно боронив свою невинність помимо того, що йому закидують не менше як 69 порушень правил, яких повинні притримуватися члени Конґресу. Крім того ведеться урядове слідство чи він не нарушив законів країни.

Демократи мають зустрітися у вівторок, 6-го червня ц.р., щоб остаточно вибрати наслідника на місце Дж. Райта. Припускають, що Дж. Райт буде ще виконувати свої обов'язки до кінця червня.

Помер К. Пеппер

Вашінгтон. — Тут у вівторок, 31-го травня ц.р., у військовому шпиталі ім. Волтера Ріда помер на 88-му році колишній сенатор і конґресмен з Фльориди, який став вже в ранніх роках своєї політичної кар'єри захисником прав старших віком громадян ЗСА. Він був свого часу найстаршим членом Конґресу, а його політична кар'єра тягнулася впродовж шістьох декад на громадській службі в користь тих, які цього найбільше потребують — вбогі та старші.

Згідно зі заявою речника його бюра, — конґресмен К. Пеппер терпів від недуги пістряка шлунка. Захворівши 6-го квітня ц.р., він якийсь час перебував у лікарні ім. Джана Гопкінса в Балтиморі, а місяць тому повернувся до військової лікарні ім. Волтера Ріда, де й помер.

Довідавшись про смерть конґресмена К. Пеппера, президент Джордж Буш, який тепер перебуває в Европі, куди їздив на відмічення 40-ліття НАТО, заявив, що „Клод Пеппер, точно зобразив значіння громадської праці своїм власним прикладом, змагаючись за права вбогих і старших питомим йому засобом". А заступник директора Асоціяції американських пенсіонерів Горас Дітс сказав, що „справді немає нікого на американському політичному горизонті, хто зумів би зайняти його місце в змаганнях за права старших віком громадян".

К.Пеппер вперше опинився в Капітолю 1936 року, як сенатор з Фльориди і майже від самого початку почав звертати на себе увагу своїми ясними думками на тему тогочасних проблем в Америці. Він також був одним із тих перших сенаторів, що підтримував почини президента Френкліна Рузвельта.

Одначе таки найбільше він знаний в Америці за те, що безнастанно боровся за права старших громадян і вбогих, що включає такі спірні питання, як соціяльне забезпечення, примусове звільнення з праці в даному віці, медичне забезпечення та багато інших справ, що торкалися тих громадян.

В АМЕРИЦІ

МІСЬКА РАДА Сан Франсіско проголосувала декрет, який надає леґальне визнання „хатній приязні" гомосексуалістам і іншим неодруженим парам. Голосами 9 до 0 Сан Франсіско стало першим великим містом в ЗСА, що визнало леґальність таких співжителів, даючи їм змогу офіційно реєструватись як одружені пари. Одні з перших користей цього декрету це право для таких співжителів „хатньої приязні" вступу до лікарні на правах таких самих, як їх мають одружені пари, як і право на день жалоби і відсутність з праці для міських працівників, коли вмирає одна чи один із такої зареєстрованої пари. Це спірне питання є дуже важливим для „веселої" громади Сан Франсіско, де хвороба АІДС, зокрема серед цієї групи громадян, важко позначилася.

НА ФЛЬОРИДІ КОЛИШНІ еміґранти з Центральної Америки, а зокрема лікарі, які тепер працюють на різнородних працях сторожів, механіків тощо намагаються переконати уряд цього стейту, щоби змінив свої теперішні закони та дозволив їм працювати по своїй професії. Їхні вимоги базуються на вже попередньо примінених спеціяльних дозволах для таких же еміґрантів з Куби. Однаде Медична рада і Медична асоціяція Фльориди, установи, які видають ліцензії на практикування медичної професії, стараються тому запобігти, даючи різного рода причини, почавши від необґрунтованих закидів недостатніх кваліфікацій до того, що кількість лікарів є задовільна.

ДЕПАРТАМЕНТ МОРСЬКОЇ фльоти подав до публічного відома, що у вівторок, 30-го травня ц.р., беручи участь у військових вправах, розбився поблизу Окінави в Японії гелікоптер, в якому загинуло 14 членів морської піхоти, що брали участь в тих маневрах. Підполковник Фред Пек, речник збройних сил морської піхоти, заявив, що ведуться досліди над причиною розбиття, бо немає будь-яких наявних причин, які могли б спричинити таку катастрофу.

ПОДАТКОВИЙ УРЯД подав до загального відома, що ставка на відсотки, які вони платитимуть тим, що переплатили свій податок буде 11 відсотків. Одначе ставка для тих, що не доплатили податку буде 12 відсотків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Китайська несподіванка

Диктор телевізійного каналу Ей-Бі-Сі Пітер Дженнінґс, першорядний коментатор, який їздив із президентом Бушем до Японії і Китаю, запросив був на публічну розмову трьох найвидатніших орієнталістів. Усі три знавці китайської історії, культури й економіки, які від довгих років стежать за подіями у цій країні, одностайно заявили, що ніхто з них не міг був передбачити те, що там сталося у травні 1989 року. Хто міг передбачити, що мільйон студентів візьмуть у свої руки ініціятиву у боротьбі за демократизацію режиму і що той рух набере такої сили і такого розмаху, що всі засоби масової інформації у широкому світі присвячуватимуть отим подіям щоденно найбільше часу й уваги. Ситуація у Китаї щодня міняється. Коли писані ці рядки, то тамошня ситуація була парадоксальна: до руху і вимог студентів приєдналися робітники, вчителі й професори, і в тому широкому вахлярі усіх верств і станів панував оптимізм і почуття солідарности. Зате у комуністичній партійно-державній верхівці настав фермент і двоподіл. Зараз після від'їзду Ґорбачова уряд проголосив воєнний стан. Однак рішення уряду здавити силою масові демонстрації зависло в повітрі. Викликані з провінції військові частини не квапились силоміць вдиратися до центру Пекіну й переривати „живий ланцюг" десятків тисяч молодих людей, які загороджували шлях, взявши один одного під рамена.

Диктатори, які конвульсійно тримаються своєї влади, завжди роблять помилки, якими самі собі копають могилу. Коли президент Буш недвозначно підтримав стихійний гін до демократії в Китаї, перестеріг китайського амбасадора у Вашінґтоні, щоб не вживати насильних метод супроти демонстрантів і відрадив американським туристам чи бизнесменам летіти тепер до Китаю, то замість проголошувати воєнний стан і викликувати військо — треба було піти на розмови з демонстрантами. Та помилка пімстилася, бо демонструюча опозиція вже не хоче розмов з урядом, а вимагає відходу понад 80-літнього комуністичного лідера Денґа Шіаопінґа і диктаторського прем'єра Лі Пенґа. І за вістками наради на верхівці обертаються довкола питання — піти назустріч цим вимогам, відійти і зробити місце діячам з ліберального партійного крила, — чи йти наперекір дійсності і невідхильно штовхнути державу в хаос.

У цьому крутежі подій в Китаї трудно передбачити, що станеться наступного дня. Може бути замирення, але не виключена громадянська війна. Але існує істина, що вказівки на історичному годиннику не можна пересувати назад. Ця правда стосується не тільки Китаю, а й самого Совєтського Союзу, Польщі, Мадярщини, всього комунізму, який захитався, як невдачний експеримент. Партійно-державні лідери в Китаї були багато мудріші від Ґорбачова: вони зразу скасували будь-яку колективізацію сільського господарства, завели вільну торгівлю і вільну продукцію, взяли собі за взір Гонґ-Конґ і Тайвань, де процвітав добробут завдяки відмові від марксистської доктрини монополізації усієї продукції і розподілу. Але — повівшися мудро в ділянці економіки — були заскорузлими в ділянці внутрішньої політики. Не було вільної преси, не було свобідного розвитку культури. Та аномалія мусіла швидше чи пізніше довести до вибуху. Вибух заскочив партійно-державний провід і заскочив увесь світ. Ніхто не думав, що провал комунізму почнеться у Китаї, а не в одній із сателітських країн чи в самому СССР. Але це не перша велика несподіванка у всесвітній історії, яка штовхнула хід подій у непередбаченому напрямку.

Зацікавлення американською пресою та всіма іншими засобами інформації подіями в Китаї — зрозуміле. У Сан Франсіско, Ню Йорку, Лос Анджелесі — окремі дільниці займають китайці. Понад 10,000 студентів із Китаю — не рахуючи тутешніх громадян — студіюють в американських університетах. В одному Ню Йорку є шість китайських часописів. Два з них користувалися підтримкою від уряду в Пекіні, але й вони перейшли до опозиції. Перемога демократії в Китаї буде перемогою здорового глузду. Швидше чи пізніше це мусить статися.

Василь Сокіл

ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ

II.

Прибалтійські республіки рішуче зажадали скасування ганебної угоди Сталіна з Гітлером і повернути законне право народів того краю на вільне державне життя. Не діждавшись дозволу Москви, уряди тих республік, в першу чергу, естонці на засіданні своєї верховної влади ухвалили не підкорятися сталінсько-гітлерівській угоді і одноголосно підтвердити пріоритет власних законів над диктатом Москви. Малось на увазі Москву сталінських часів. Плекаючи надію, що нинішня Москва в дусі горбачовських революційних реформ з великою радістю підтримає справедливе бажання народу, зустріне їхні побажання з відкритою душею. І скасує причину національного незадоволення.

Не було ні відкритої душі, ні радісної підтримки. Натомість послані були в ті республіки найвідповідальніші члени Політбюро ЦК КПСС на чолі з начальником КГБ Чебриковим. Абсолютно в дусі сталінських часів. Тільки тоді чебрикови прилітали для погрому і розстрілів буржуазних націоналістів, а нині вони обмежилися суворими попередженнями та вказівками на те, що вимоги естонців, латишів, та литовців є антиконституційними і протизаконними.

Це означає, що і в нинішню пору „революційної" перебудови цілком виразно діють закони і параграфи сталінсько-брежнєвські конституції, а угода Сталіна з Гітлером не підлягає скасуванню.

Тими ж „законами" керувалися в Москві і в справі законного домагання вірменського народу скасувати сталінське беззаконня, вчинене 1921 року, в наслідок чого Нагорний Карабах був насильно відірваний від матірної Вірменії і відданий на дискримінацію недружньому сусідові.

Сталінська сваволя, по суті, копіювала тиранію інших епох. „Розділяй і володій!" Цим законом керувався Сталін, домігшись поділу післявоєнної Німеччини, а перед тим Кореї, В'єтнаму і Ємену. На довгі роки були створені вогнища постійних конфліктів, які ще й досі тяжать над долями тих народів.

Замість того, щоб ліквідувати причини, ганебні пакти скасувати, нинішні перебудовники не тільки не засуджують їх, а здебільшого й керуються ними. Не спокій у Вірменії не вгасає. Конфлікт між справедливими вимогами народу і упертим намаганням адміністративними методами придушити наслідки ніколи не буде полагоджений, якщо не ліквідувати причини, що призводять до таких наслідків. Чим довше в питаннях розв'язки міжнаціональних стусунків керуватимуться догматичними правилами, тим більше зростатиме напруження в „сім'ї щасливих, дружніх народів".

І не слід легковажити цією проблемою. Дуже необережно висловився відповідальний працівник міністерства закордонних справ СССР Ґенадій Ґерасимов, який для іноземних кореспондентів сказав про події в Азербайджані та Вірменії таке:

— Нема чого турбуватися. Це все сімейні нелади.

Хороша, бачите, сімейка з такими неладами! Майже сотня вбитих і сотні поранених у цій „дружній і непорушній сім'ї народів".

Замість усунення причини — сталінської сваволі, протести проти неї трактуються, як порушення конституції. Якої? Сталінської-брежнєвської конституції, на основі якої нині зневажають всенародні ухвали. Погрожують карами, справді карають, виправдуючи жорстокі міліцейські методи вимогами „навести лад", „поставити на місце" бунтівників, інакодумців. Знову з'явилися мефічні „численні листи робітників", які за сталінських часів вимагали не просто поставити на місце неугодних, а цілком точно: „к стенке!"

Яким же контрастом звучать пишні слова про волю народу, про демократію в порівнянні з практичними утисками цієї волі, придушенням всенародного руху за людські, національні права.

От і на недавньому засіданні президії Верховної ради СССР М. Горбачов почав свою промову такими хорошими словами: не можна розраховувати на успіх, якщо робота по перебудові суспільства не буде враховувати інтереси всіх націй, які живуть в нашій країні. І далі: — „В наслідок неуважности до проблем міжнаціональних зв'язків вони набрали хворобливого характеру, вимагають серйозного аналізу і відповідних ухвал... Ми за те, щоб цей процес розвивався за участю представників усіх народів і народностей на основі ленінської ідеї про рівність націй". Ця позиція не може викликати заперечень, — дуже добре сказано. Але коли діло доходить до „врахування інтересів націй на основі рівноправности", лунають зовсім інші, погрозливі слова відносно інтересів, зокрема, вірменського та естонського народів: їхні справедливі і законні вимоги оголошуються діями „екстремістів націоналістичного штабу". М. Ґорбачов сказав так: „Нині все голосніше лунають вимоги, особливо, з боку робітничого клясу, що ми виявляємо занадту м'якотілість, що необхідно зупинити тих, хто допускає політичні спекуляції на процесах демократизації та гласности.

Не зважаючи на погрози, естонців не поступаються і це раз всенародно ухвалили стійко боротися за суверенітет своєї республіки „на основі ленінської ідеї про рівність націй". Вірменський народ у дні всенародного горя у зв'язку з катастрофічним землетрусом, ні на мить не перестає домагатися скасування сталінського роз'єднання нації і повернення Карабаху до матірної Вірменії.

Землетрус, як видно, нічому ще не навчив промовців хороших слів. Єдине, чим відреаґували керівні діячі, це зняттям власної відповідальности за цю катастрофу, поклавши всю провину на брежнєвську політику і практику. Буквально сказано: „Під час землетрусу завалилися всі будівлі, споруджені за часів Брежнєва".

Отож належить повністю засвідчити, що все, збудоване в Совєтському Союзі до нинішньої перебудови, не відповідає елементарним життєвим умовам і мусить бути заздалегідь розвалене, зважаючи на загальносоюзну сейсмологічну небезпеку в суспільстві.

Невже чекати більшого землетрусу, який розвалив би дощенту сталінсько-брежнєвську політично-державну споруду.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ДЕ НАШЕ ГРОМАДЯНСТВО?

Дуже часто нарікаємо на нашу молодь, на її брак зацікавлення громадським життям, її замериканізованість, ітд., ітд., Багато молоді губиться в чужому середовищі і ми зчасом її тратимо. Але є невелика частина ідейної, доброї молоді, яка цікавиться українським громадським життям і старається також виявити свою активність, часто переживаючи великі розчарування. Якраз цю молодь ми мусимо підтримати, бо це є наша зміна, яка буде виховувати своє молоде покоління і від якої залежить майбутність нашої громади в діяспорі.

Ось кілька прикладів — з нагоди святкувань 175-ліття народження Тараса Шевченка, юнацтво пластової станиці в Ню Йорку влаштувало вечір, в програмі якого виконано монтаж з творів поета. На залі, крім виховників і деяких членів станичної старшини, було тільки кілька родичів. Думаю, що юнацтво дивилося на порожню залю із здивуванням, — чому навіть всі родичі не прийшли? Часто нарікаємо на брак часу, але як ідеться про підтримку і заохоту нашої молоді — цей час ми мусимо знайти, специяльно коли йдеться про наших власних дітей.

З нагоди тої самої річниці нашого поета наймолодші члени ТУСМ в Ню Йорку також влаштували літературний вечір в інший день. Організатори, вдягнені у вишивані блюзки і сорочки, портрет поета на сцені прибраний вишиваним рушником, були готові починати програму, але, на жаль, заля світила пусткою, прийшло тільки кілька осіб — аж плакати хотілось! Цей вечір був оголошений на радіопрограмі отців церкви св. Юра, а також були розвішані афіші. Чому не підтримано цих молодих людей, які своїм скромним вечором хотіли віддати честь нашому найбільшому поетові? Де було старше членство ТУСМ, а де наше громадянство, де родичі цих молодих студентів? Не поцікавились, не прийшли... Наші церкви нарікають на брак релігійности серед молоді, а чому наше духовенство не старається приєднати собі цю молодь і так рідко відвідує імпрези, в яких вона бере участь?

Ще один сумний приклад, але, на жаль, правдивий. Кожного року в нюйоркській пластовій станиці відбувається вечір „Юнака", присвячений пластовому журналові „Юнак", в програмі якого бере участь юнацтво станиці. В попередніх роках на залі видно було досить багато родичів, навіть осіб, які не мали дітей в Пласті, але цікавились діяльністю молоді. Чомусь кожного року їх число все меншає. На цім вечорі те саме розчарування — кілька родичів на селі, решта не поцікавились тим, що їхні діти приготовили. Чи можемо вимагати, щоб ця молодь мала охоту і запал до дальшої праці в своїй організації, а пізніше в громаді? Я могла б навести ще більше прикладів, чи з пописів і концертів Українського Музичного Інституту, чи вистав-виступів Студії Мистецького Слова, чи інших імпрез, де наша молодь доклала багато труду і часу, щоб вони були на певному рівні, а залі під час виступів були ледве заповнені.

Прикро подумати, що нам легше заповнити залі забавами і бенкетами, як там, де наша молодь виявляє свою діяльність!

Оксана Кузишин

Ню Йорк, Н. Й.

Богдан Цимбалістий

ПОСТІЙНЕ ЗРОСТАННЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

I.

У 1976 році (2-го жовтня) Союз Українок Америки оснував Український Музей, як окрему установу, „позичаючи" йому свою етнографічну збірку, яка нараховувала тоді 800 експонатів, між якими найціннішими були народні одяги з різних частин України.

Союз Українок Америки купив на спілку з УККА будинок, на Другій авеню в Ню Йорку, і віддав свою частину (40 відс) для потреб Музею за номінальну місячну ренту в сумі одного дол. Кошти втримання будинку (тобто музейної частини) оплачує Музей.

Вирішальним для дальшого розвитку Музею було мудре рішення тодішнього проводу СУА запросити до праці в Музеї наших молодих професіоналісток: Марію Шуст на посаду директорки, Оксану Грабович — на посаду кураторки етнографічної збірки і Дарію Байко для ведення адміністрації. Маючи відповідну освіту та ентузіязм вони поставили діяльність Музею на добрий професійний рівень, що пізніше допомагало і допомагає здобути деякі дотації від американських урядових агенцій та приватних фундацій.

Через перші два роки головою управи УМ була Олександра Різник, одна з перших ентузіясток Музею, а пізніше, від 1979 року д-р Богдан Цимбалістий. Для історії треба вказати на ці особи, які ініціювали й були рушійною силою в організуванні Музеї: це перш усіх Іванна Рожанковська, яка найбільше настоювала на тому, щоб СУА оснував Музей, і аж досі докладає багато зусиль для його дальшого розвитку. Помічною була тодішня Екзекутива СУА, зокрема її секретарка, Марія Савчак (теперішня голова СУА).

Сьогодні УМ стоїть на початку нового етапу свого розвитку, головним змістом якого має бути придбання більшого приміщення для швидкозростаючих колекцій Музею. Це дає нагоду призадуматися, що УМ досі осягнув, якими засобами і що треба далі робити, щоб осягнути мету, а саме розбудову музею української культури в метрополії усього світу.

Ось підсумки праці Музею за 12 років: 1. Етнографічна збірка зросла від 800 до 4,000 експонатів. В більшості вони подаровані приятелями Музею, але чимало, зокрема унікальних, які доповняли б існуючу колекцію, закуплено. Одна частина етнографічної збірки постійно виставлена в приміщеннях Музею (періодично оновлювана) друга частина є пересувна, призначена для виставок у різних містах Америки та Канади.

Кожного року в Музеї відбуваються курси вишивання, дереворізьби, писанкарства та інші. Таким чином українське народне мистецтво зможе далі розвиватися і поза межами України.

2. Створено Історичний відділ з його фотографічним архівом, який зберігає — по-фаховому — фотографії з життя українців в Америці і Україні.

Американські агенції та фундації розуміють важливість фахового зберігання експонатів, як функції кожного музею й тому майже щороку призначають по кілька тисяч долярів на віднову давніх фотографій, (як теж на направу та чищення тканин). В Історичному відділі є також нумізматична колекція (українських монет, паперових грошей, медалів, відзначень тощо. Колекція екслібрісів (книжкових знаків), колекція програмок різних імпрез і генеалогічна секція з присланими кількома родоводами українських родин. Історичний відділ має біля 10,000 об'єктів.

Слід відмітити, що з фотографічного архіву користають американські видавництва, коли приготовляють публікації з життя етнічних груп в Америці, редакції часописів і телевізійних станцій для статтів, або програм про становище в Україні (наприклад, знімки про руйнування церков).

3. Створено Образотворчий відділ, що нараховує тепер біля однієї тисячі картин українських мистців, між ними: Никифор (150 картин і рисунків), В. Кричевського (300 картин), Славка Крушельницького (49 картин), 50 творів В. Барвінчака, чотири картини О. Новаківського, три картини М. Андрієнка, дереворізи Я. Гніздовського, літографії О. Архипенка та інших. Деякі українські колекціонери у своїх завіщаннях записали свої часто добірні колекції Українському Музеєві.

4. Крім постійної виставки народної творчости в приміщеннях Музею щороку влаштовується окремі виставки й публікується двомовні каталоги до них. Ці каталоги дістають високу оцінку в українській громаді серед американських кіл і в останньому часі в Україні. Досі видано — за 12 років — 9 каталогів.

Продовження буде

ПОТРЕБА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКО—ЖИДІВСЬКИХ ВІДНОСИН В XX СТОЛІТТІ

Наш нарід і наша громада в світовому розсіянні мають вже за собою поважні осяги в обороні української історичної правди. Ще так недавно наші голоси про спричинений совєтським режимом голод 30-их років, про тюрми, тортури, масові могили та сибірські табори смерти зустрічались серед істориків та суспільства в країнах нашого поселення із сумнівами та запереченнями. З появою свідчень про голод та інші злочини режиму в совєтській пресі, всі ці сумніви втратили свої підстави існування.

Тепер перед нами дуже важливі завдання зібрати свідчення та документи до нашої історії в біжучому столітті, а зокрема до історії українсько-жидівських відносин в тому періоді. Провідною метою цього завдання є наше зобов'язання супроти наших нащадків, які матимуть право знати про ці події від нас, як безпосередніх свідків, а не тільки із чужих, односторонніх, українцям неприхильних, а то й ворожих, джерел.

Брак документального опрацьовання цієї теми ставить теж нас сьогодні в прикре положення, де ми протестуємо проти безпідставних оскаржень, але досі не спромоглись на відповідне оформлення наших протестів. Нам треба взяти до уваги, що коли щонебудь заперечуємо, то тим самим зобов'язуємось подати наші свідчення спірної справи. Тут маємо на увазі фільм „Втеча зі Собібору" та книжки і дописи жидівських авторів, де оборонцями жидівського населення перед нападами українців подано німців (стаття М. Д. Добрянського в „Свободі" ч. 53 з 22-го березня 1989 року). Підсумком таких писань можна уважати заяву члена ізраїльського парляменту, що українцям треба до крови клячати та благати прощення злочинів супроти жидівського народу. Від такої заяви вже недалеко до нацистської псевдотеорії про злочинні народи, яким не належиться право на існування під Божим сонцем.

Відомо, що жидівський голокост в окупованих німцями країнах Европи підготовив і виконав тоталітарний режим німецьких нацистів. Одначе серед жидів панує переконання, що самі нацисти не могли б виконати такого голокосту без помочі зі сторони окупованих народів, а зокрема українців. Ми знаємо, що мос

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Жила

ДОПОМОЖІМО ЗАВЕРШИТИ ВЕЛИКЕ ДІЛО ТИСЯЧОЛІТТЯ

II.

На голів окремих сесій (їх було 14), запрошено представників установ, що приступили до організації Конґресу. Це сильно скріпило організацію програми, склало добру атмосферу співпраці й взаємного довір'я.

Організацію і структуру Конґресу високо оцінили в своїх виступах наприкінці окремі керівні представники українських наукових установ, а проф. Я. Білінський, президент УВАН, в заключному слові ствердив, що структура Конґресу була не тільки всеохоплюючою, але й збудною, викликаючи зацікавлення та поширюючи знання присутніх про вплив християнства на розвиток української культури й науки. Він також високо оцінив організацію Конґресу, зокрема її справність і мінімальність змін у програмі.

Шоста сесія Конґресу проходила німецькою мовою і за своїм характером була міжнародною зустрічю. Відбулася в авлі Дому кардинала Венделя. З гостинною доповіддю виступив тут проф. Н. Льобковіч, почесний доктор УВУ й ректор Католицького університету в Айхштетті. Він говорив на тему „Значення святих Кирила й Методія для слов'ян". Виступали тут з привітами представник баварського уряду, представник Мюнхенського „Дому зустрічів" і п'ять представників від наших близьких і дальших сусідів, а саме, від балтійців, поляків, словаків, чехів і мадярів. На залі було 186 присутніх, в тому числі колишній прем'єр міністрів Баварії, численна німецька публіка й інші чужинці. Сесія мала справжній репрезентативний характер і була добрим показником українського Тисячоліття.

Не можна не згадати тут і про сам характер Конґресу. Він був цілеспрямований з виразною метою для кожної сесії і кожної доповіді. Цілоденне навантаження складалося в основному з вісьмох доповідей з дискусією. Це було наскрізь корисним, бо Конґрес мав динамічний характер і на залі завжди кожне місце було зайняте, при чому були сесії і окремі доповіді, коли заля була виповнена по вінця.

Дуже корисним для української науки, на нашу думку, було б також збереження співпраці усіх установ, що влаштовували Конґрес і то не тільки до часу видання збірника Конґресових праць і інших видань, зв'язаних з відзначенням Тисячоліття, але й для майбутніх завдань і потреб української науки.

Тут хочемо відзначити провідну ролю Українського Вільного Університету в усіх фазах підготови й проведення Конґресу, а останньо також і при друку його праць.

Напередодні Конґресу (27-го квітня 1988 р.) відбулася у приміщеннях УВУ пресова конференція в присутності близько 35-ох осіб, в тому числі вісім представників німецької преси. Обидва щоденники Мюнхену принесли короткі, але наскрізь прихильні відгуки про Конґрес і українське Тисячоліття. Короткі інформації про Конґрес передало німецьке радіо й телебачення. Репортери „Голоду Америки" й радіо „Свобода" передавали в Україні звіти з окремих сесій та обширні інтерв'ю з доповідачами. Я особисто був учасником одного з підсумкових інтерв'ю для „Голосу Америки". Українська преса в діяспорі присвятила Конґресові 27 репортажів, в тому числі кілька добрих статтей.

Інформація про діяльність Комітету Наукового Конґресу була б тут далеко не повною, коли б не згадати про появу „Збірника Мовознавчої Комісії" (248 сторінок), що вийшов за редакцією Олекси Горбача (1988). Швидко повинна появитися монументальна „Хрестоматія релігійної поезії", за редакцією Ігоря Качуровського. Готовою до друку є також „Історія української релігійної музики" д-ра М. Антоновича (до речі, видання цієї праці має забезпечені фонди). Нещодавно в „Річнику українознавства" („Jahrbuch der Ukrainekunde: 1988") появилося дев'ять доповідей з Наукового Конґресу німецькою мовою (180 сторінок).

Цей далеко не повний ретроспективний огляд Наукового Конґресу, свідчить про його досягнення, які він приніс українській науці й українській людині в цілому. Це великі зусилля та рівночасно й заслуги Ділової Президії Комітету Наукового Конґресу, зокрема його голови, проректора Володимира Яніва, який з незвичайною витримкою, силою волі й мужністю поставився до всіх справ Конґресу. У нього не було великих і малих справ, усі вони були однакові й усі були важливі. Такий підхід приніс Президії і йому особисто чимало успіху.

Нині в останній фазі, проректор Янів стоїть перед трудностами, що склалися навколо друку другої частини „Ювілейного збірника праць Конґресу". У нього залишилася також поважна заборгованість за першу частину й в додаток недобір фондів на видання другої частини. Досі в нашій розпорошеній громаді збірок на Мюнхенський Науковий Конґрес Тисячоліття не було. Тому ми твердо віримо, що в українській щедрій громаді знайдеться меценат, який прийде з допомогою при виданні цінних матеріялів Наукового Конґресу й тим самим допоможе завершити велике діло Тисячоліття. (Звертатися на адресу: Komitee des Wissenschaftlichen Kongresses zum Millennium des Christentums in der Ukraine, Pinzenauerstrasse 15, D-8000 Mŭnchen 80, West Germany.)

Кінець.

БАЗУЮЧИСЬ НА НАЙНОВІШИХ дослідах, аналітики і знавці у справах бездомности стверджують, що найбільшим спричинником цього явища є таки наркоманство та алькоголізм. Вони твердять, що в групі бездомних в ЗСА 75 відсотків є наркомани і алькоголіки, а не як припускали, що це умово хворі, яких повипускали з закладів для ментально хворих, щоб самостійно пробивалися крізь щоденні турботи.

АКВАРЕЛЯ — ПОСЕСТРА МАЛЯРСТВА Й ГРАФІКИ

Мені приємно дивитися на акварелі малярки з Торонто Марії Стиранки, яка привезла до Едмонтону три десятки своїх найновіших творів. Приємно з кількох причин. Передовсім я люблю акварелю, у якої так багато спільного як з малярством, так і з графікою. Потім мені імпонує тематика творів мисткині — передання мінливого, нестійкого, якогось тремтливого стану природи. Адже природа ніколи не буває одноманітною, тому її перехідні стани завжди суголосні з настроєм людини: ця спільність природи й людини — велика й невичерпна тема мистецтва. І, нарешті, в акварелях чи не найістотнішу ролю відіграє кольорит, а в кольориті Марія Стиранка — бездоганна.

Марія Стиранка (зліва), проф. Дмитро Степовик та Софія Скрипник.

Акварелею можна передати тонку структуру матерії, наприклад, ніжні прожилки на пелюстках квітів, кришталеву прозорість росинки, райдужну оболонку ока. Є багато віртуозів саме в цьому пляні. Марія Стиранка не належить до них, але у неї є свої „козирі", свої тонкощі. Її цікавить світ живої матерії, проте не через відтворення структур природи, через їх взаємини з середовищем.

Дерева й вологе повітря, квіти й вода, проліски й прожухлий сніг — ось теми для роздумів мисткині про життя природи й ті невидимі для ока потаємні процеси, які в ній відбуваються. Вона бачить явища природи не у їх самодостатній структурі, а у функціонуванні, у проявах життя і взаємовідносинах з повітрям, сонячним промінням, загальним станом атмосфери. Акварелі мисткині свідомо „розмиті", неначе вкриті тонкою напівпрозорою плівкою, через яку контури проглядають неясно й переливчасто. Таку манеру малювання, звичайно, називають дифузною, — коли два середовища взаємодіють, зливаються, витворюючи дивовижні „ватні" форми і найнесподіваніші кольористичні гами. Можна багато говорити про спосіб, у який мисткиня досягає цієї дифузності, але важлива не стільки техніка (вона може особливо зацікавити професіонала), скільки результат — псиголоґічний ефект від побаченого.

Акварелі Марії Стиранки поетичні. Поетичні вони своїм внутрішнім ладом, спокійною течією неяскравих висвітлень і прозорих затінень, чергуванням м'яких переходів між масивними і щільними пластами соковитої і масної „плоті" рослин. Щось єднає їх з українською народною піснею: тиха радість змінюється спомином; заяскравіє чистим кольором, щоб далі перерости в елегійний сум. Мисткиня чудово розуміє поетичну природу своєї душі, тому щедро переливає почуття у „мову" фарб, відтінків, розпливів і напливів сріблястого, наче напоєного духм'янком квітів, повітря. Це відчувається і в назвах окремих аркушів: „Очерет мені був за колиску", „Осіння позолота", „Променистий ранок", „Ніч на Івана Купала", „Осінній сон", „Латаття", „Дві ружі за вікном цвіли", „У місячному сяйві", „Самотність", „Забута стежка", „Напровесні", „Водяні квіти"...

Сама мисткиня каже, що їй найкраще подобаються „Водяні квіти". Стою і намагаюся збагнути, чому саме ця неяскрава й зовні непримітна акварeля вибрана нею як краща. Адже поряд — чудові бузкові, фіолетові, синьо-кобальтові тони, які, без сумніву, є домінантою її кольорової гами. І лише згодом осягаю, що у „Водяних квітах" здійснено синтезу улюблених Марією Стиранкою холодних тонів — через дуже тонкі й майже непомітні переходи! Вологе повітря, поверхня води і біло-фіолетові пелюстки лілій зливаються в один образ тиші, лагідного спокою, повільного плину життя.

На виставці лише одна акварeля — фігурного характеру („Вівчар") і одна — портретного („Донна"). Мисткиня, — принаймні так може видатися з першого знайомства з виставкою, — представила їх як експеримент і як заяву на нові образно-тематичні пошуки. Вона каже, що трохи „стомилася" від традиційних для її творчості пейзажних і натюрмортових мотивів і хоче зображати людське обличчя, постаті, побутові сцени. Ну, що ж, хай пощастить Вам, Маріє! Одначе це нелегке завдання — створення фігурних композицій у техніці акварелі, та ще й у Вашій „дифузній манері", яка так гарно віддзеркалює спокійну красу канадської землі. Але, віриться, з Вашою працелюбністю й володінням пензлем можете досягти визнання і в складніших композиціях.

Марія Стиранка вчилася мистецтва малювати в мистецькому коледжі у Торонто, де також прослухала курс історії мистецтва. Але, за її словами, її учителем був клясик українського малярства Федір Кричевський. І хоч їй не довелося бачити кращих творів Кричевського, що зберігаються у Державному музеї українського образотворчого мистецтва у Києві, вона бачила їх у репродукціях, які справили на неї сильне враження. Марія Стиранка — оригінальна акварелістка. Незалежно від уподобань, вона творить власний поетичний світ, вносячи свою дещицю у значний доробок канадських мистців українського роду. На Україні акварeля має свою історію і свої традиції. Видатним акварелістом був Тарас Шевченко. У XIX і XX століттях багато клясиків українського мистецтва висловили своє світобачення саме в акварелі. Приємно, що, готуючись до 100-річчя початку української трудової еміграції до Канади, мистці плекають, розвивають за тисячі кілометрів від Вітчизни традиції української акварелі та всього мистецтва. Викладаючи упродовж кількох місяців історію українського клясичного мистецтва на департаменті славістичних та східньоевропейських студій університету Альберти, я переконався у бажанні канадської молоді глибше й ґрунтовніше знати національну мистецьку спадщину. Добре, що акварелі Марії Стиранки відіграють свою ролю у вихованні тонкого естетичного смаку, бо тільки з ним можна пізнати неперехідну красу нашої мистецької клясики!

Хотілося б, щоб ті історико-мистецькі дослідження, які провадить інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії імени Максима Рильського Академії наук Української ССР, де я працюю старшим науковим співпрацівником, — щоб вони знайшли свій шлях до канадського читача (мистця й шанувальника мистецтва). А творчість канадських творців, у свою черґу, вивчалася, аналізувалася й шанувалася у нас, на Вкраїні.

Дмитро Степовик

М. Волянська...

(Закінчення зі стор. 1)

но незвичайну зіспіваність і зіграність артисток-співачок з маестром. Всі троє виконавців були обдаровані квітами.

Організаторкою концерту була проф. Таїса Богданська, яким вона вміло провадила, за що теж дістала квіти.

Сам вечір незвичайно вдало поєднав вокальне мистецтво з образотворчою виставкою — восьми молодих мисткинь і мистців, які експонували тут же на залі свої твори: олії, графіки, акварелі, ґваші, акриліки і різні інші техніки, включно з тривимірними креаціями Оксани Цегельської чи мозаїками-вітражами Мотрі Тимків. На виставці з цікавістю присутні теж оглядали твори Марійки Голінатої, Гриця Гивеля, Рути Кисілевської, Лії Котис, Яри Літош і Марти Шраменко.

По концерті була перекуска, про що потурбувалися членки — союзянки, а загальний настрій і побажання були такі, що цей концерт, разом з образотворчою виставкою, був початком цілої серії таких добірних і вишуканих мистецьких вечорів.

Весь дохід з концерту пішов на фонд української місцевої католицької школи, що існує при парафії св. Івана Хрестителя в Ньюарку. Школою керує Сестра Марія Розмаринович, ЧСВВ. Дохід становив біля 500 дол. На залі переважала молодь і було чути зауваги, що наше майбутнє не буде похмурим, раз ми маємо таку надійну зміну.

НЕ ТЕ ПРІЗВИЩЕ

У звітуванні із нарад Головного Уряду, а конкретно у звіті Евгена Іванціва про працю Інформаційного Бюра УНС у Вашінгтоні, слід справити, що директором УНІС є Ірина Халупа. — Ред.

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ФІНЛЯНДІЇ осудила спекулянтів, які розповсюджують на чорному ринку квитки на Богослуження, яке відправить у фінській столиці наступного тижня Папа Іван Павло II. Квитки на чорному ринку продаються по 700 марок (160 дол.). У Фінляндії, де переважна більшість віруючих належить до лютеранської церкви, нараховується всього 4,200 католиків. Папа прибуде до Фінляндії 4-го червня в рамках своєї поїздки по країнах північної Европи. Він відвідає також Норвеґію, Ісляндію, Данію і Швецію. Це буде перша візита Папи у Фінляндію.

З жалем повідомляємо, що 17-го травня 1989 року
упокоїлася в Бозі
наша Найдорожча
МАМА, БАБЦЯ, ТЕЩА І КУЗЕНА

бл. п.

Анна
Топольницька-Міллер

ПОХОРОН відбувся в суботу, 20-го травня 1989 р. з української католицької церкви св. Володимира Великого в Ютиці, Н. Й. на парафіяльний цвинтар.

У глибокому смутку:
доньки —
ІРЕНА РАБІЙ з чоловіком БОГДАНОМ
НАТАЛКА М'ЯГКА з чоловіком ЗЕНОНОМ
внуки —
МИРОН І ХРИСТИНА РАБІЙ
ПАВЛУСЬ І СТЕФКО М'ЯГКИЙ
та ближча і дальша Родина в Америці та Україні

Родина складає щиру подяку Всім, що жертвували на Служби Божі та на фонд будови церкви в Ютиці в пам'ять Покійної.

Щире співчуття складаю
Дорогій П-ні Олі Нагаєвській
по втраті свого Дорогого Мужа
д-ра о. митрата Ізидора Нагаєвського,

Дітям, Внукам і Правнукам з Родинами, Братові Евгенові в Україні, Тещі п-ні Варварі Квасниці і Шваґрові Проф. Кирилові Цепенді з Родиною.

Замість квітів на свіжу могилу складаю 35.00 дол. на Український Католицький Університет в Римі.
ОЛЬГА ТРУШ, Статен Айленд

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п. інж.
Ярослава Кузьмина

будуть відслужені
ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в п'ятницю, 9-го червня 1989 року
у Пармі, Огайо, в катедрі св. Йосафата;
у Вашінґтоні, Д. К., в церкві св. Тройці;
у Римі, Італія, в монастирі оо. Студитів.
Просимо згадати Покійного в цей день у своїх молитвах.
Дружина ДАРІЯ КУЗЬМИН

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 31-го травня 1989 р. на 83-му році життя, по тяжкій та довгій недузі, відійшла у Вічність в Торонто, Канада
наша Найдорожча **МАМА І БАБУНЯ**

бл. п.
ОЛЬГА СТЕЦУРА
з ГОЛОВКІВ

довголітня співачка хору катедри св. Юра у Львові та церков у Кракові, Відні та Торонто.

ПАРАСТАС — у четвер, 1-го червня 1989 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Кардинала в Торонто, Канада.

ПОХОРОН — в п'ятницю, 2-го червня 1989 р. о год. 9:30 ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. о. Миколая, звідки Покійну перенесуть на місце Вічного Спочинку на цвинтарі Park Lawn.

Сини — РОМАН
ІГОР з Дружиною
Внуки — НАТАЛКА, МЕЛАСЯ І МАРКІЯН
Племінниці, Племінники та дальша Родина

Родина просить про молитви за спокій душі Покійної, а замість квітів просить складати пожертви на фонд хору „Музікус Бортнянський".

Отець митрат В. Романюк у Рочестері

Рочестер, Н. Й. — 17-го травня ц.р. за старанням Головної Управи ТУСМ прибув до Рочестеру, Н.Й., вийнятковий гість, колишній довголітній в'язень большевицьких концтаборів і тюрем, о. митрат Василь Романюк. Цього ж дня в год. 7-ій увечорі парох церкви Богоявлення о. Василь Бучик відправив соборний Молебень спільно з о. митратом Коваленком за многострадальний український нарід. Полинули молитви, хитнули сумлінням багатьох, затріпотіли голубиними крильми надії тим, що у тюрмах і концтаборах...

Безпосередньо по Молебні на церковній залі молодий студент Володимир Захарків відкрив в імені Товариства Української Студіюючої Молоді цей вечір і привітав дорогого гостя в особі о. митрата Василя Романюка та всіх численно зібраних присутніх. Короткі біографічні дані про гостя подав голова місцевого українського відділу ПАБНА Борис Губка.

Талановитий оратор, о. Василь Романюк, довголітній борець і страдник за рідну церкву і народ, дуже промовисто передав деякі фрагменти з довголітньої нерівної визвольної боротьби ОУН-УПА на рідних землях. Зворушливий епізод зв'язкової Чайки, що впала смертельно зранена у хвилях Черемошу, розказує нині вирізьблений напис на дереві бука, який розростається і той напис більшає: „Не забудьте Чайку"!

Співом „Ще не вмерла Україна" закінчено цю вдалу зустріч. До пізньої ночі при каві та солодкім гуторили зацікавлені присутні. Перекуску приготовили Сестриці св. Ольги та церковний комітет.

Борис Губка

Загальні збори чоловічого хору „Бурлака"

В гостинній залі церкви св. Покрови, в місті осідку хору, 10-го лютого цього року відбулися загальні збори членів ансамблю, опікуном якого є місцева станиця Братства колишніх Вояків Першої Дивізії Української Національної Армії.

По вичерпних звітах членів уступаючої управи та після цікавого обміну думок, голова контрольної комісії Іван Дудись в імені усіх присутніх „Бурлаків" висловив признання членам управи за дійсно добру господарку, яка уможливила ансамблеві добитися немалих мистецьких успіхів. Зокрема висловив подяку уступаючому голові Василеві Чупринді і мистецькому керівникові маестрові Олегові Хмілеві. По офіційному уділенні абсолюторії уступаючій управі голова номінаційної комісії Михайло Паньків подав список-проєкт нової управи.

Після хороткої перерви як теж цікавої дискусії, вибрано нову управу на каденцію 1989-91 років в такому складі: Чупринда Василь — голова, Бей Микола — перший заступник, Єйна Микола — другий заступник голови (Рочестер, ЗСА),Бойко Михайло — адміністратор, Вавров Роман — заступник адміністратора, Стефанів Роман — фінансовий референт і касир, Пітюра Михайло — кореспонденційний секретар, Масликевич Олександер — протокол. секретар, Гуляк Володимир — господар, Довган Степан — заступник господаря, Голинський Богдан — референт преси і зв'язків, Фроляк Микола, Опалевич Богдан і Ткач Анатолій — вільні члени. Мистецький керівник і дириґен — маестро Олександр Хміль, Галина Михальчук — акомпаньяторка хору.

Перевибраний голова Василь Чупринда подякував друзям за довір'я і співпрацю, а зокрема подякував дириґентові і піяністці за теплу співпрацю з усіма членами хору. Підкреслив братерську, товариську атмосферу, яка панує в нашому ансамблі, як теж добрі відносини і співпрацю з усіма мистецькими ансамблями Торонто і околиць. Згадав теж, що в закінченій каденції нашої праці рідна громада часто висловлювала нашому хорові признання за наш ентузіязм у праці, а зокрема подиву гідну участь у щойно відбутих святкуваннях нашого християнського Тисячоліття. Заслужене почуття добре виконаного обов'язку зобов'язує нову управу і співаків хору до дальших сталих мистецьких зусиль. У нашій праці на першому місті мусить стати гідне всеканадське святкування нашого 100-ліття поселення в Канаді та зв'язані з цим поїздки до західньої Канади, колиски наших піонерів.

Корисно було б запровадити нову, ширшу форму наших різдвяних концертів, нашу участь у заплянованих громадських і церковних ювілеях, поїздку до Европи і Австралії, видання нових платівок-касеток і т. п. Починаючи новий етап у нашій мистецькій праці, продовжуємо з посвятою, ентузіязмом і любов'ю працювати для добра рідної громади. На жаль, співали ми забагато панахид, ряди основників-ветеранів хору з кожним роком рідшають, бож відходять побратими на заслужену, вічну вояцьку стійку. Тому накреслюючи нову сторінку нашої праці, звертаємося до охочих співаків включитися в ряди нашого хору. Наші численні симпатики твердять, що „Бурлаки" — це вроджені „непоправні оптимісти", які переконані, що ніщо не дає справжнього вдоволення, як послідовна праця для росту і пропаґування рідної хорової спадщини серед співгорожан нашої країни.

Приплив молодих співаків у ряди дивізійного хору, якраз тепер напередодні українсько-канадського ювілею 100-ліття, стане запорукою, що „Бурлака" зуміє ще довгі роки всюди, завжди і з любов'ю нести чар і ностальґію рідної пісні, незважаючи на часто нелегкі обставини чужого, химерного світу.

Б. Г.

Зустріч з проводом СКВОР в Чикаґо

В суботу, 15-го квітня ц. р., в домівці Культурного Осередку при парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаґо відбулася зустріч з проводом Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради (СКВОР) яку запросило місцеве Т-во Української Учительської Громади в Чикаґо.

Приїхавши до Чикаґо, провід СКВОР, який складався з голови мґр Іроїди Винницької (Торонто, Канада), секретаря мґр Лесі Храпливої-Щур (Лондон, Канада) і члена управи та колишнього голови СКВОР професора, д-ра Романа Дражньовського (Мілкови, Віскансен), відвідав „Рідну Школу" українознавства, де їх привітав директор школи мґр Леонід Скорин при полуденкові і запізнав з присутніми учителями. Опісля учителі та гості перейшли до авдиторії, де їх привітала шкільна молодь. Учителька Леся Мудра привітала гостей, а особливо письменницю Лесю Храпливу, і діти вручили їй китицю квітів.

Тоді наші гості перейшли до Культурного Осередку, де відбулася зустріч з громадянством. Віра Зельвак, голова Т-ва Української Учительської Громади в Чикаґо, привітала гостей і присутніх, підкреслюючи, що рік 1989 проголошений Роком української мови і передала провадити програмою мґр Надії Л. Хойнацькій. Після представлення проводу СКВОР присутнім, ще доповнила членкою управи проф. Вірою Боднарчук (Чикаґо, Ілл).

Першу доповідь мала голова СКВОР мґр І. Винницька, яка говорила на тему: „Завдання і праця Виховно-освітньої ради". Тема була інформативного характеру і цікава, бо тут голова підкреслила три точки, а саме: меншає кількість учнів у школах українознавства, брак учителів і немає курсів для вишколу нових учителів. Ці три точки є дуже пекучі і вимагають швидкої розв'язки, бо може дійти до того, що будуть учні, а не буде кому їх вчити.

Її доповідь доповнила додатковими інформаціями секретар мґр Леся Храплива-Щур, головно про журнал „Відгукніться"! Тут присутній настоятель собору святих Володимира і Ольги о. митрат М. Бутринський привітав гостей і всіх присутніх і запрошував уживати новозбудований осередок, бо на це він і є збудований, щоб ним користуватися, і радіє, що такі достойні гості завітали до Чикаґо.

Другу доповідь мав проф. д-р Роман Дражньовський на тему: „Виховно-навчальні завдання шкіл українознавства". Він підкреслив, що школа не може добре функціонувати без співпраці батьків, церкви і молодечих організацій. Є брак підручників, а немає на це фондів. Фонди можна було б мати, коли б було таке Т-во РШ, яке було в Галичині, де належали члени і платили б відповідну вкладку, тоді можна б було використати ці фонди на видання нових підручників.

Третю доповідь мав студент 3-го року Іллинойського університету Любомир Домашевський, колишній визначний матурист РШ українознавства, котрий прекрасно говорив на тему: „Роля рідного дому і школи в плеканні рідної мови". Тут дійсно можна було бачити ролю рідного дому, з якого вийшов Любомир. Заслуги тільки батькам, що вміли так гарно виховати свого сина. Якби було більше таких синів, бо Любомир не тільки є визначним студентом університету і має найвищі відзначення, але й є свідомий українець і діяльний у Пласті як виховник і при церковній молодечій організації є писарем Братства Молоді свв. Бориса і Гліба. Було надзвичайно приємно слухати такого молодого і цікавого доповідача, що такою гарною мовою цікаво розвивав свою тему влучними спостереженнями підкреслив ролю дому і школи у плеканні рідної мови. Тоді відбулися запити і відповіді, що були влучні, живі, актуальні і до теми. Було багато зауваг. Проф. д-р Василь Маркусь сказав, „що радо відкриє учительські курси, якщо тільки буде 10 кандидатів". Проф. А. Антонович також зауважив, що українська мова є дуже мало уживана серед українських дітей, що вони між собою розмовляють по-англійськи, а це є Рік української мови, то треба особливу увагу звертати на це, щоб говорили по-українськи. Опісля Віра Зельвак подякувала присутнім і запросила на каву і солодке, де ще дальше продовжувалася дискусія.

Потім відбулася конференція проводу СКВОР, в якій взяли участь голова мґр І. Винницька, секретар мґр Леся Хриплива-Щур і члени управи проф. д-р Роман Дражньовський, проф. Віра Боднарук і мґр Надія Л. Хойнацька. Голова накреслили плян праці окремі члени взяли свою відповідальну ділянку. О 7-ій год. вечора був заплянований літературний вечір для письменниці Лесі Храпливої Українбським Інститутом Модерного Мистецтва і 84-им Відділом Союзу Українок Америки, Чикаґо.

Вечір відкрила проф. Віра Боднарук і передала провід мґр Надії Хойнацькій, котра сказала слово про письменницю і вела цілу програму. Після того шкільні діти Тома Антонович, Андрій Калін, Данило Процик, Мішель Поливка, Т. Петраш і Наталка Нечвид під керівництвом учительки Лесі Мудрої віддеклямували вірш письменниці „Великий кріс", а тоді учні 8-ої кляси РШ українознавства під проводом учительки Слави Проців виконали два вірші. Вірш „Українським матерям" виконала Христя Яцків, а „Тарасик" — Таїса Горалевська, Калина Процик, Яра Боднарук і Ліля Калін. Письменниця Леся Храплива прочитала деякі свої твори. Опісля студентка етномузикології при Нортвестерн університеті Лаврентія Туркевич виконала пісню на бандурі до слів першого вірша (надрукованого ще в 1938 році) Лесі Храпливої, а музику уложив проф. і дириґент Яримович. Мелодія була дуже гарна і прекрасне виконання на бандурі. Лаврентія Туркевич спеціялізується на українській пісні. Тоді ще зробила несподіванку письменниці Д. Горчинська і передала їй від Пласту грамоту. Діти також піднесли письменниці китиці квітів. На закінчення голова 84-го Відділу СУА М. Дорожинська подякувала виконавцям програми і присутнім за участь, а головно нашим гостям з СКВОР і запросила на каву і солодке. Літературний вечір пройшов в дуже милій і приємній атмосфері, бо колишні товаришки з Пласту, школи і знайомі з Комарна розмовляли і згадували свої молоді літа до пізнього вечора, а день був дуже довгий і повний вражінь.

Мгр Надія Л. Хойнацька

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч. Січ" — Карні Скатс — 1:0

Продовжуються ігри за футбольний чемпіонат областей Ню Джерзі. У п'ятницю, 19-го травня, відбулася друга серія змагань, в якій між іншими парами, виступали футболісти „Ч. Січі" проти сильного клюбу Карні Скатс. Як і в попередній зустрічі, українські футболісти вийшли переможцями ідентичним вислідом 1:0. Цей вислід встановив О. Вітері з подачі Джонса в 41-ій хвилині. Після перерви „Січовики" в більшості володіли м'ячем, хоч і завзяті шкотські футболісти проводили швидкі контратаки, вислід одначе не змінився до кінцевого свистка судді тієї емоційної зустрічі.

В наступну п'ятницю „Ч. Січ" зустріне останнього суперника областей Юніон-Гадсон, — „Дж. Д. Юніон", в якій остаточно і вирішиться доля цього першенства. У випадку перемоги наших футболістів „Ч. Січ" ввійде до півфіналу стейту, в якому зустріне першуна області Мерсер.

УСВТ „Ч. Січ" — Н. А. „Кікерс" Трентон — 1:2

Два дні пізніше, в неділю, 21-го травня, „Ч. Січ" відбула чергові змагання за першенство 1-ої дивізії Гарден Стейт Ліґи в Трентоні з місцевим відомим сильним клюбом „Кікерс". Звітова зустріч пройшла на вищому рівні і, не зважаючи на кращі можливості „Січовиків", перемогу здобули німецькі футболісти, кількакратні першуни 1-ої дивізії.

В перших 15-ти хвилинах господарі мали ініціятиву і заслужено в 10-ій хвилині здобули ведення 1:0. Після цього голя українські футболісти накинули швидше темпо, завдяки чому вирівняли гру, а в 31-ій хвилині теж вислід. Цього вирівнюючого ґоля для нашої дружини здобув Я. Твардовський з гарної акції Торія — Джонса. Після перерви німці почали аґресивніше діяти на грищі, у висліді цього зазнали контузій Мостровський і Джонс. Вправді цей завзятий футболіст вернувся пізніше до гри, але він вже не зміг грати на повну силу. В 65-ій хвилині німці створили критичну ситуацію в підворітті „Ч. Січі", в якій і здобули ведення 2:1. В кінцевих 20-ти хвилинах „Січовики" майже без перерви „штурмували" ворота німців, одначе цим разом щастя було на боці господарів. Двократно м'яч, оминувши воротаря німців, відбився від поперечки воріт, в 88-ій хвилині оборонець німців наздоґнав м'яч і викопнув його вже з лінії воріт (лінійний суддя подав сигнал про ґоль, одначе головний суддя його не признав). Після заінчення тієї цікавої зустрічі, президент Н.А. „Кікерс" пограгулював представникові „Ч. Січі", за гру наших футболістів, які, як він відзначив, заслуговували щонайменше на ремісовий вислід. Ви маєте, додав він, надійну молоду дружину, тому і ваше майбутнє заповідається краще від нашого. У нас, як бачите, у великій більшості залишилися ветерани...

Склад „Ч. Січі": М. Хамуляк, Т. Науменко, В. Науменко, М. Дворський, Є. Чижович, мол., Е. Мальоні, М. Торій, О. Вітері, Я. Твардовський, В. Мостровський, С. Джонс, Дж. Наполі, Т. Наполі, І. Борук.

(от)

Потреба історії...

(Закінчення зі стор. 2)

ковському тоталітарному режимові не забракло злочинців замучити голодом 7 мільйонів українського сільського населення, від немовлят до стариків. Не забракло злочинців до тортур, масових розстрілів та висилки українських мільйонів в сибірські табори смерти. Не забракло теж злочинців німецьким нацистам, щоб замучити голодом мільйони полонених, вбити мільйони борців за волю своїх народів та коло 6 мільйонів жидівського населення. Не забракло злочинців плянувати переміну українських земель в цвинтарище для українського, а в життєвий простір для німецького народу.

Ці загальні істини нам треба виповнити детальними свідченнями. Свідченнями з усіх займанщин розшматованої України, з усіх сіл, міст та містечок. Ці нові свідчення разом із досі вже друкованими відомостями про українсько-жидівські відносини напевно стануть доказом, що ніхто не має підстав ані права уважати наш нарід злочинним.

З огляду на те, що меншають ряди тих, які були свідками подій найбільш критичного часу, тобто від початку Першої і до кінця Другої світової війни, справу збірки свідчень треба вважати невідкладною. Було б побажаним, щоб СКВУ створив окрему комісію для цієї справи. Одначе збірку свідчень належить передати в руки крайовим організаціям із сильною мережею відділів в осередках нашого поселення.

В ЗСА вже працює Український Дослідчий і Документаційний Центр в Ню Йорку, а в Канаді Українсько-Канадський Дослідчий і Документаційний Центр в Торонто, які напевно радо допоможуть виготовити відповідну схему та форму свідчень і займуться їх каталогуванням та приміщенням.

Треба мати теж на увазі можливості доступу до архівів в теперішній Україні.

Завершення проєкту буде тоді в руках наших істориків.

Роман Лазарчук

Дітройт, Миш.